



Vestfold
FYLKESKOMMUNE

Handlingsprogram – Regional plan for areal- og kraftkrevende virksomhet

2027-2030



Foto: T.v.: Engene Solar AS. T.h.: Den Magiske Fabrikken AS.

1. Bakgrunn og innledning

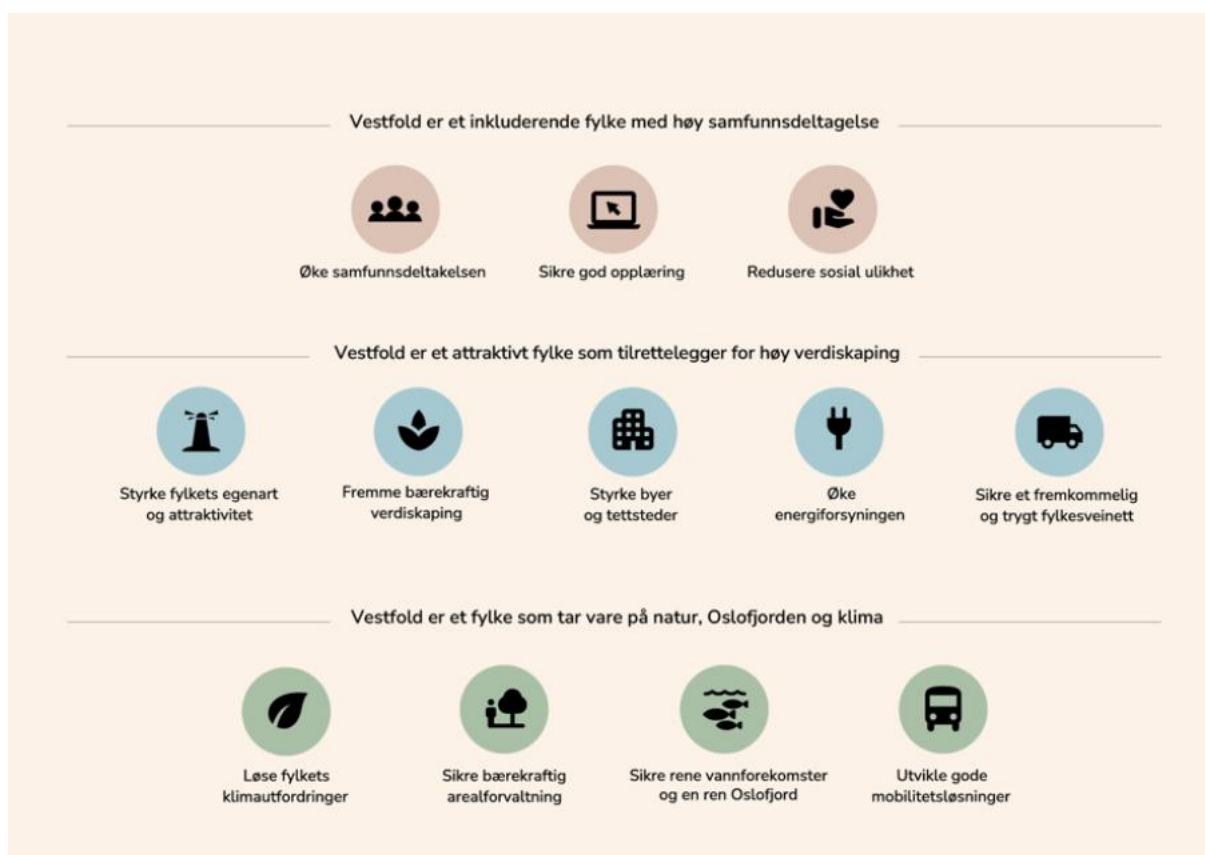
Planen og handlingsprogrammet er en del av oppfølgingen av Vestfoldplanen, regional planstrategi for Vestfold 2024–2028, vedtatt av fylkestinget 18. desember 2024 (FT-sak 177/24). Vestfoldplanen er fylkeskommunens overordnede styringsdokument og gir retning for samfunnsutviklingen i fylket og for prioritering av fylkeskommunens innsats og ressurser.

Fylkesmålene er langsiktige utviklingsmål for Vestfold og er strukturert etter de tre bærekraftsdimensjonene. I fylkestingets vedtak 18. juni 2024 (FT-sak 62/24) ble utenforskap identifisert som den største samfunnsutfordringen, og dette er lagt til grunn for prioriteringen av målene.

Vestfoldplanen har tre fylkesmål:

1. Vestfold er et inkluderende fylke med høy samfunnsdeltakelse.
2. Vestfold er et attraktivt fylke som tilrettelegger for høy verdiskaping.
3. Vestfold er et fylke som tar vare på natur, Oslofjorden og klima.

Fylkesmålene er konkretisert gjennom 12 hovedmål som beskriver hvordan fylkeskommunen, i samarbeid med andre aktører, arbeider for å nå ønsket utviklingsretning.



Regional plan for areal- og kraftkrevende virksomhet følger særlig opp hovedmålene om **bærekraftig verdiskaping, økt energiforsyning og bærekraftig arealbruk**. Planen skal gi retning for utviklingen av energisystemet og areal- og kraftkrevende næring frem mot 2040. Det overordnede målet for planen er å tilrettelegge for økt verdiskaping og grønn omstilling i Vestfold. Planen bygger på et omfattende kunnskapsgrunnlag som viser at utviklingen av energiproduksjon, kraftnett, energibruk, arealforvaltning og næringsutvikling i økende grad må ses i sammenheng. Samtidig peker kunnskapsgrunnlaget på utfordringer knyttet til lav selvforsyning av energi, begrenset nettkapasitet og høyt arealpress, særlig på naturområder. Analysene viser samtidig muligheter for økt verdiskaping, energiforsyning, teknologiutvikling og mer effektiv ressursutnyttelse.

I planen fastsettes mål og innsatsområder for utviklingen. Handlingsprogrammet skal bidra til å omsette mål og innsatsområder til konkrete handlinger gjennom prioriterte tiltak og samarbeid mellom offentlige myndigheter, energimyndigheter, næringsliv og frivillighet. Formålet er å bidra til en mer helhetlig utvikling av energisystemet, økt verdiskaping og en forvaltning av arealer og ressurser som ivaretar både dagens og fremtidige generasjoner behov.

Tematikken er relativt ny i både regional og kommunal planlegging, og mange av problemstillingene er i rask utvikling. Det vil derfor være avgjørende å utvikle kunnskap og samarbeidsformer over tid. Handlingsprogrammet representerer et startpunkt for dette arbeidet på regionalt nivå. Arbeidet vil være langsiktig, der tiltak, arbeidsformer og prioriteringer videreutvikles gjennom dialog og samarbeid mellom ulike samfunnsaktører.

Prioritering og finansiering av tiltak skjer gjennom den årlige rulleringen av økonomi- og handlingsplanen (budsjettprosessen). Tiltakene i handlingsprogrammet konkretiserer ansvar og tidsrammer, og kan vedtas i økonomi- og handlingsplanen.

Gjennomføring av vedtatte tiltak og oppdrag rapporteres i tertialrapporter og årsmelding. I tillegg vil det være behov for egne politiske saker som gir en samlet rapportering på gjennomføringen av handlingsprogrammet, også for tiltak som ikke er vedtatt i økonomi- og handlingsplanen.

2. Fra mål til handling

Kunnskapsgrunnlaget viser at Vestfold står overfor flere utfordringer som må håndteres samtidig. Fylket har lav selvforsyning av energi, begrenset nettkapasitet og et høyt arealpress, samtidig som det er behov for klimaomstilling, økt verdiskaping og videre utvikling av næringslivet. Utfordringene henger tett sammen og kan ikke løses gjennom enkelttiltak eller av én aktør alene.

Samtidig viser kunnskapsgrunnlaget at det finnes et betydelig handlingsrom. Mer helhetlig planlegging, bedre samspill mellom energiproduksjon, kraftnett og energibruk, utvikling av nye samarbeidsformer og mer effektiv bruk av arealer og ressurser kan bidra til å redusere målkonflikter og styrke måloppnåelsen på tvers av energi, verdiskaping, natur og klima.

Handlingsprogrammet følger opp denne tilnærmingen gjennom konkrete tiltak innenfor fylkeskommunens handlingsrom. Tiltakene er særlig rettet inn mot områder hvor fylkeskommunen kan bidra gjennom kunnskapsutvikling, samordning, veiledning,

nettverksbygging og utviklingsprosjekter. Det er lagt særlig vekt på utvikling, oppdatering og formidling av kunnskap, etablering av samarbeidsarenaer og pilotprosjekter som kan bidra til økt energiforsyning uten tap av natur og matjord, samt mer helhetlig utvikling av energisystemet.

3. Tiltak

Tiltakene i handlingsprogrammet følger opp mål og innsatsområder i regional plan for areal- og kraftkrevende virksomhet. Noen tiltak retter seg mot fylkeskommunens egen virksomhet, men hovedvekten er innrettet mot samfunnsutvikling og samarbeid med kommuner, energimyndigheter, nettselskaper, næringsliv, akademia og frivilligheten.

Tiltakene er strukturert etter planens mål:

Overordnet mål: *Regional plan for areal- og kraftkrevende virksomhet skal tilrettelegge for økt verdiskaping og grønn omstilling i Vestfold*

1. **Helhetlig og samordnet planlegging av energisystemet**
2. **Økt selvforsyning av fornybar energi i Vestfold**
3. **Prioritert og målrettet utvikling av kraftnettet**
4. **Effektiv energibruk og utvikling av alternative energibærere**
5. **Økt verdiskaping gjennom effektiv ressursutnyttelse og videreutvikling av eksisterende og nye næringer**
6. **Utnytte allerede utbygde arealer**

1. Helhetlig og samordnet planlegging av energisystemet						
Tiltak	Beskrivelse	Hovedmål i Vestfoldplanen	Innsatsområder	Nivå, ansvar og samarbeidspartnere	Finansiering	Når
Oppdatert kunnskap om energisystemet i Vestfold frem til 2040	Oppdatere helhetlig kunnskapsgrunnlag om energisystemet i Vestfold hvert 4 år. Årlig rapportering i klimaregnskap	Øke energiforsyningen	Samordning av areal- og energiplanlegging Helhetlige systembehov foran enkeltsaker Kunnskap om nettkapasitet og geografiske forskjeller	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen	Interne ressurser	2026-2040
Presentere og dele kunnskap med kommuner, næringsliv og frivilligheten	Presentere funn om energisituasjonen i fylket. Enkel presentasjon årlig og omfattende hvert 4 år	Øke energiforsyningen	Samarbeid og dialog mellom fylkeskommunen, kommunene og energimyndighetene	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen og energimyndighetene	Interne ressurser	2026-2040
Vurdere opprettelse av Samarbeidsarena for energi i Vestfold	Vurdere etablering av samarbeidsarena for energispørsmål i Vestfold, med kommunene, næringsliv, energimyndigheter og frivillighet. Evt. som del av Klima- og energinettverket	Øke energiforsyningen	Samarbeid og dialog mellom fylkeskommunen, kommunene og energimyndighetene	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen, Klima- og energinettverket, kommunene, næringsliv, energimyndigheter og frivillighet	Interne ressurser inkl. Klima- og energinettverket	2028-2040
Analysebrett for energi i Vestfold	Opprette analysebrett for energi i Vestfold, som skal gi informasjon om energibalanse og produksjons- og forbruksmønstre over tid	Øke energiforsyningen	Helhetlige systemhensyn foran enkeltsaker Proaktiv utvikling av kraftnettet	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen	Interne ressurser	2028-2029
Oppfølging av energihensyn i kommuneplaner	Se til at energihensyn er vurdert i tråd med regionale planer og nasjonale føringer, herunder produksjon, overføring og forbruk av energi	Øke energiforsyningen	Helhetlig og samordnet planlegging av energisystemet	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen	Interne ressurser	2027-2040
2. Økt selvforsyning av fornybar energi i Vestfold						
Tiltak	Beskrivelse	Hovedmål i Vestfoldplanen	Innsatsområder	Nivå, ansvar og samarbeidspartnere	Finansiering	Når
Pilotprosjekt for solkraft på parkeringsplass	Utrede og evt. gjennomføre pilot for solkraft på fylkeskommunal parkeringsplass	Sikre bærekraftig arealforvaltning	Økt energiproduksjon med lavest mulig belastning på arealer og natur Sol på grå arealer og tak	Egen virksomhet, Fylkeskommunen	Interne ressurser Investeringsmidler vurderes	2028-2035

			Unngå fragmentering og bit-for-bit nedbygging			
Kartlegge og vurdere samarbeidsprosjekt med kommune om solkraft på grått areal	Samarbeide med én eller flere kommuner om utvikling av solkraft på fylkeskommunal eller kommunal eiendom	Øke energiforsyningen	Økt energiproduksjon med lavest mulig belastning på arealer og natur Sol på grå arealer og tak Unngå fragmentering og bit-for-bit nedbygging	Egen virksomhet/samfunnsnivå, Fylkeskommunen, én eller flere kommuner og evt. private samarbeidspartnere	Interne ressurser + evt. ressurser fra kommuner Investeringsmidler vurderes	2028-2040
Kartlegge regelverk, støtteordninger og flaskehalser for utvikling av fornybar energi med lave inngrep	Bruke interne og evt. eksterne ressurser til å kartlegge støtteordninger og flaskehalser, f. eks til solkraft på tak og grå areal og småskala vindkraft til landbruk	Øke energiforsyningen	Økt energiproduksjon med lavest mulig belastning på arealer og natur Sol på grå arealer og tak Unngå fragmentering og bit-for-bit nedbygging	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen og evt. næringsliv og Partnerskap landbruk	Interne ressurser + samarbeidspartnere	2028-2029
Veileder for støtte/tilskudd til fornybar energi	Lage énsiders veileder for tilskuddsordninger til utvikling av fornybar energi, til offentlige myndigheter, næringsliv, landbruk og privatpersoner	Øke energiforsyningen	Økt energiproduksjon med lavest mulig belastning på arealer og natur Sol på grå arealer og tak Unngå fragmentering og bit-for-bit nedbygging	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen	Interne ressurser	2028-2029
Energiselforsynt landbruk i Vestfold	Samarbeidsprosjekt med landbruket om kartlegging, formidling og evt. konkrete prosjekter for sol på tak og vegger, småskala vindkraft og energieffektivisering Steg 1: Kartlegge, Steg 2: Formidle, Steg 3: Konkrete prosjekter	Øke energiforsyningen	Økt energiproduksjon med lavest mulig belastning på arealer og natur Energieffektivisering Videreutvikling og omstilling av eksisterende næringsliv	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen, Partnerskap landbruk og evt. Vestfold bondelag og småbrukarlag	Interne ressurser + partnerskap landbruk	2027-2040
Regionalt kunnskapsgrunnlag og kjernekraft	Vurdere samarbeidsprosjekt med akademia for å utvikle	Øke energiforsyningen	Økt energiproduksjon med lavest mulig	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen, kommunene og	Interne ressurser +	2029-2035

	regionalt kunnskapsgrunnlag om kjernekraft, for å kartlegge muligheter, barrierer og kompetansebehov frem til 2040		belastning på arealer og natur Helhetlige systemhensyn foran enkeltsaker	evt. Fagråd kjernekraft (USN)	samarbeidspartnere	
Pilotprosjekt for bakkemontert solkraft og matproduksjon på Melsom VGS	Kombinere fornybar energiproduksjon med matproduksjon og opplæring	Øke energiforsyningen	Økt energiproduksjon med lavest mulig belastning på arealer og natur Sol på grå arealer og tak	Egen virksomhet, Fylkeskommunen	Interne ressurser Investeringsmidler vurderes	2027-2030

3. Prioritert og målrettet utvikling av kraftnettet

Tiltak	Beskrivelse	Hovedmål i Vestfoldplanen	Innsatsområder	Nivå, ansvar og samarbeidspartnere	Finansiering	Når
Dialogmøter om utviklingsplaner for kraftnettet	Gjennomføre årlig dialogmøte med nettselskapene, kommunene og næringslivet om utviklingsplaner for kraftnettet i fylket og omegn. Inkluderer en oppdatert regional oversikt over nettkapasitet, flaskehalser og prioriterte nettbehov og nettprosjekter.	Øke energiforsyningen	Proaktiv utvikling av kraftnettet Kunnskap om nettkapasitet og geografiske forskjeller Samarbeid og dialog mellom fylkeskommunen, kommunene og energimyndighetene	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen og nettselskaper	Interne ressurser	2027-2040
Strømflex 2	Videreutvikling av styringsteknologi for å fordele effekt i lokalområde, for å avgi effekten til de ulike nettnivåene. Samarbeid med blant annet Lede og Sintef.	Øke energiforsyningen	Proaktiv utvikling av kraftnettet Energieffektivisering	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen, Lede og Sintef	Interne ressurser + samarbeidspartnere	2024-2030

4. Effektiv energibruk og utvikling av alternative energibærere

Tiltak	Beskrivelse	Hovedmål i Vestfoldplanen	Innsatsområder	Nivå, ansvar og samarbeidspartnere	Finansiering	Når
Veileder for støtte/tilskudd til tiltak for energieffektivisering	Lage énsidig veileder for tilskuddsordninger til energieffektivisering til offentlige myndigheter,	Øke energiforsyningen	Energieffektivisering	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen	Interne ressurser	2028-2029

	næringsliv, landbruk og privatpersoner					
Kartlegge potensiale til alternative energikilder og energibærere	Samarbeidsprosjekt med Akershus FK om å kartlegge potensiale for økt bruk av fjern- og nærvärme, bioenergi og evt. andre energikilder	Øke energiforsyningen	Vekst og videreutvikling av biogass Grønt hydrogen til industri- maritim og tungtransport Økt bruk av termiske energiløsninger	Samfunnsnivå, Vestfold og Akershus fylkeskommuner	Interne ressurser + samarbeidspartner	2027

5. Økt verdiskaping gjennom effektiv ressursutnyttelse og videreutvikling av eksisterende og nye næringer

Tiltak	Beskrivelse	Hovedmål i Vestfoldplanen	Innsatsområder	Nivå, ansvar og samarbeidspartnere	Finansiering	Når
Dialogmøter med energibransjen og næringsliv	Gjennomføre årlig dialogmøte med energibransjen og næringsliv om utvikling av fornybar energi og evt. kraftkrevende næring	Fremme bærekraftig verdiskaping	Videreutvikling og omstilling av eksisterende næringsliv samlokalisering av produksjon og forbruk	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen og næringsliv, f. eks næringsforeninger, NHO m.fl.	Interne ressurser + samarbeidspartnere	2027-2040
Missions – industriell symbiose på Rygg Miljøpark	Bidra til utvikling av industriell symbiose på Rygg Miljøpark. Utvikling av sirkulær økonomi og effektiv ressursutnyttelse	Fremme bærekraftig verdiskaping	Sirkulær økonomi og industrielle symbioser Vekst og videreutvikling av biogass	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen, Tønsberg kommune, Næringsaktørene på Rygg Miljøpark og Innovasjon Norge	Interne ressurser + samarbeidspartnere	2025-2040
Kartlegging av energiknutepunkter og industrielle symbioser i Vestfold	Videreutvikle kunnskapsgrunnlaget om energiknutepunkter i Vestfold (Menon og Multiconsult 2026). Inkluderer potensial for energiproduksjon, effektiv energibruk, industriell symbiose og sirkulær økonomi. Inkluderer også samfunnsnytte, herunder sysselsetting, verdiskaping, verdikjeder, kompetanse, beredskap og effektiv bruk av kraft og arealer.	Fremme bærekraftig verdiskaping	Utvikling av energiknutepunkter	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen, evt. i samarbeid med kommunene	Interne ressurser	2028-2030

6. Unngå nedbygging av natur og matjord i utviklingen av energisystemet og areal- og kraftkrevende virksomhet						
Tiltak	Beskrivelse	Hovedmål i Vestfoldplanen	Innsatsområder	Nivå, ansvar og samarbeidspartnere	Finansiering	Når
Videreutvikle kunnskapsgrunnlag om solkraftpotensiale på grå areal og tak	Videreutvikling og oppdatering av kunnskapsgrunnlaget om solkraft, evt. i samarbeid med andre fylkeskommuner og kommunene. Kart og rapport oppdateres hvert 4 år.	Sikre bærekraftig arealforvaltning	Økt energiproduksjon med lavest mulig belastning på arealer og natur	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen	Interne ressurser + samarbeidspartnere	2030-2040
Digital innsynsløsning over grå areal og tak egnet for solkraft i Vestfold	Opprette digital kartløsning for offentlige og private aktører, som viser grå arealer og tak egnet for solkraft i Vestfold	Sikre bærekraftig arealforvaltning	Sol på grå arealer og tak	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen	Interne ressurser	2026-2027
Oppfølging av natur-, klima- og jordvern hensyn i plan- og konsesjonssaker knyttet til energisystemet	Sørge for at hensyn til natur, klima, jordvern følges opp i kommunale planer og konsesjonssaker på høring, i tråd med nasjonale, regionale og lokale føringer, samt naturmangfoldloven.	Sikre bærekraftig arealforvaltning	Transformasjon og gjenbruk av arealer Unngå fragmentering og bit-for-bit nedbygging av natur Sikre hensyn til Oslofjorden og tilhørende økosystemer	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen	Interne ressurser	2027-2040
Kunnskapsgrunnlag om mer klima- og naturvennlig fornybar energiproduksjon	Utvikle kunnskapsgrunnlag om konkrete metoder som kan bidra positivt og/eller redusere belastning på natur og klima i fornybar energiproduksjon	Sikre bærekraftig arealforvaltning	Økt energiproduksjon med lavest mulig belastning på arealer og natur Unngå fragmentering og bit-for-bit nedbygging av natur	Samfunnsnivå, Fylkeskommunen, evt. i samarbeid med kommunene og Statsforvalter	Interne ressurser	2028-2030



Vestfold
FYLKESKOMMUNE

vestfoldfylke.no

Postadresse:

Postboks 1213 Trudvang
3105 Tønsberg

Besøksadresse:

Svend Foyns gate 9
3126 Tønsberg

Tlf. 33 34 40 00
post@vestfoldfylke.no

